

Митрополит Феодосій (Снігірьов): «Світова спільнота стає на захист нашої Церкви»

Як відомо, 19 грудня 2023 року група ієрархів та священнослужителів різних Помісних Православних Церков спільно з низкою правозахисних організацій із консультативним статусом при Організації Об'єднаних Націй підписали угоду про створення міжнародного правозахисного об'єднання «Церква проти ксенофобії та релігійної дискримінації». Повідомлення про цю значну подію у світовому релігійному та правозахисному порядку було поширене Женевським прес-клубом. Кореспондент порталу «Православне життя» поговорив з ініціатором створення та співголовою цього Об'єднання митрополитом Черкаським та Канівським Феодосієм (Снігірьовим).

- Ваше Високопреосвященство, спільно з іншими ієрархами Помісних Церков Ви стали ініціатором створення Міжнародного правозахисного об'єднання «Церква проти ксенофобії та релігійної дискримінації». Відомо, що Об'єднання було засноване з основною метою захисту прав православних віруючих в Україні. Але ж проблеми у віруючих існують не лише в Україні. Розкажіть, будь ласка, у чому полягає перспектива діяльності цієї нової міжнародної правозахисної структури, її головна мета?

- Потреба у юридичному захисті інтересів православних віруючих на міжнародному рівні назріла вже давно, оскільки в світі існують структури, які десятиліттями просувають опозиційну християнству повістку. Зокрема, так зване «право на аборт», «права ЛГБТ спільноти», «право на евтаназію», тощо. Ці рухи, по суті, є не «захистом прав» носіїв цих ідей, а агресивним нав'язуванням цієї повістки оточуючим людям. Під виглядом «захисту прав» цих спільнот ми

спостерігаємо відкриту війну проти християнських цінностей та й у принципі проти традиційних цінностей здорової людини. Ця агресія в різних країнах все більше породжує різноманітні заборони та обмеження для християн на вільне вираження своїх релігійних поглядів, на сповідання віри. І все це відбувається на наших очах останні кілька десятиліть. І чим далі, тим набуває все більш жорстких і непримиренних форм.

Поряд із цими проблемами існує неприйнятна з погляду прав людини поведінка політичних груп низки країн, які використовуючи отриману ними владу, намагаються втручатися в релігійну сферу. Так було, наприклад, у Чорногорії, де політики, котрі атакували Церкву, в результаті втратили владу. А зараз, на жаль, аналогічний процес відбувається в Україні. Тому конче необхідно, щоб на міжнародному рівні велася практична робота із захисту прав та інтересів віруючих людей, велася в різних країнах та за різними напрямками.

- У прес-релізі Об'єднання згадуються неурядові організації з консультативним статусом при ООН, які брали участь у створенні цієї правозахисної структури. Яке поле діяльності цих організацій?

- Наразі до складу нашого Об'єднання вже увійшли професійні правозахисні організації, адвокати, що спеціалізуються на міжнародному праві та правах людини, інформаційні та піар агенції, що дозволить об'єднанню працювати на всіх міжнародних майданчиках, таких як ООН, Європейський парламент, Рада Європи, комісії та комітети Євросоюзу. При цьому наше об'єднання планує працювати як юридично, тобто подавати скарги до міжнародних інстанцій, так і забезпечувати особисті контакти з чиновниками, які мають правові можливості впливати на суспільні процеси.

Ми розуміємо важливість медійної роботи, тому першим нашим публічним кроком стала організація постійного інформування закордонних ЗМІ про проблеми православних віруючих в Україні. Цю роботу ми реалізуємо, зокрема, через Женевський прес-клуб, а також і іншими каналами. Наприклад, низка учасників нашого об'єднання зареєстрована у реєстрі лобістів Європейського Союзу Transparency Register та має відповідний досвід міжнародної роботи всередині Європарламенту. Через наших учасників у США ми плануємо взаємодіяти з сенаторами та конгресменами США, контактувати з департаментами уряду США, які відповідають за релігійні питання та права людини, а також із структурами, розміщеними у штаб-квартирі ООН у Нью-Йорку.

- Владико, чи можуть використовувати програму Міжнародного правозахисного об'єднання «Церква проти ксенофобії та релігійної дискримінації» на місцях, у парафіях, монастирях для захисту своїх прав та релігійних свобод? Чи може стати її членом

рядовий священик чи мирянин? Чи для цього потрібний певний юридичний статус?

- Об'єднання передбачає можливість широкої участі в ньому як віруючих: мирян, кліриків, ієрархів, так і професіоналів з різних сфер: це можуть бути адвокати, журналісти, вчені, які хотіли б захищати свою віру, і допомогти жертвам, які страждають від несправедливості та свавілля в різних країнах. Наші двері відчинені для людей доброї волі і традиційних цінностей життя, для тих, хто усвідомлює згубу того, що відбувається зараз зі свободою совісті в Україні, та антихристиянську хмару, яка насувається у світі. Участь у Об'єднанні планується багаторівневою. Найближчим часом до координаційної Ради Міжнародного об'єднання «Церква проти ксенофобії та релігійної дискримінації» планують увійти ще декілька відомих закордонних ієрархів. Але, крім координаційної Ради, в Об'єднанні, звичайно ж, передбачаються й інші форми участі, зокрема для духовенства. На відміну від блоку юридичної та дипломатичної міжнародної роботи, які вже розгорнуті та ефективно діють, блок залучення до цієї роботи ширших верств учасників перебуває на даний момент у стадії підготовки. Не про все зараз ми можемо сказати. Але молимося і дуже сподіваємося, що Своїм благословенням і допомогою Господь упорядкує починання чад Своїх на благо.

- Скажіть, чи є на сьогодні якась реакція міжнародної спільноти на програмні напрямки діяльності нової правозахисної асоціації, чи про це говорити ще зарано? Як її робота може вплинути на становище УПЦ?

- Справа в тому, що робота із захисту прав віруючих учасниками нашого правозахисного Об'єднання ведеться вже досить тривалий час. Підписання угоди 19 грудня стало лише зовнішньою знаковою подією, яка зафіксувала статус-кво і надала йому суспільного розголосу. Учасники Об'єднання на сьогоднішній день вже провели досить велику роботу на міжнародному рівні, мають значні контакти у різних країнах. Наприклад, координували свою роботу з міжнародною юридичною фірмою «Амстердам і партнери», а можливості правозахисної організації «Public Advocacy», яка увійшла до складу Об'єднання та вже багато років працює з проблем УПЦ, дозволили нам налагодити ефективну взаємодію з Радою з прав людини ООН, Управлінням Верховного Комісара ООН з прав людини, спеціальними доповідачами ООН, а також комітетами, які можуть приймати юридичні рішення щодо спорів, учасниками яких є держави, які порушують права віруючих.

Потрібно зазначити, що інтенсивна правозахисна міжнародна робота протягом 2023 року призвела до того, що проблеми віруючих УПЦ стали окремим пунктом міжнародного порядку денного, з'явилось багато публікацій у зарубіжній пресі, про порушення прав віруючих говорили в ООН, виникла публічна дискусія у медійному та політичному просторі США. Це говорить про те, що вже досягнуто певного відчутного результату цієї роботи.

При цьому не можна не звернути увагу на той факт, що такі порушення прав віруючих УПЦ як захоплення храмів, спроби ухвалення закону «про заборону УПЦ», рішення органів місцевої влади про відібрання земельних ділянок, кримінальні переслідування ієрархів УПЦ, що тривають, вже викликають гостру міжнародну критику, частина якої прорвалася й у громадські ЗМІ, і навіть сегмент політичної боротьби закордоном. Тому, з погляду простої адекватної логіки, на користь керівництва нашої країни було б прибрати повістку Української Православної Церкви з політичного мейнстріму та зосередитись на більш актуальних для України питаннях. І ми не втрачаємо надії на те, що наша влада змінить своє ставлення до УПЦ і знайде в собі сили зупинити те свавілля та беззаконня, які відбуваються в українському суспільстві стосовно віруючих нашої конфесії.

Проте, незважаючи на всі виклики та труднощі, ми продовжуватимемо цю роботу, залучатимемо нових учасників, у тому числі охоплюючи проблеми порушень прав віруючих у різних країнах, залучаючи до цієї роботи як Помісні Церкви, так і представників професійних сегментів правової, медійної, наукової, освітньої галузі, а також громадських діячів різних країн, зацікавлених у вирішенні проблем своїх співгромадян.

- Владико, віруючі України, та й не лише України, з радістю дізналися про останнє рішення Черкаського суду: про зміну Вам запобіжного заходу з цілодобового домашнього арешту на нічний домашній арешт. Тепер у Вас знову є можливість звершувати громадські Богослужіння та повноцінно керувати єпархією вдень. Чи не свідчить це про якісь позитивні тенденції судових проваджень щодо священнослужителів УПЦ?

- Напевно, поки що зарано говорити про якісь тенденції. Для тенденції потрібні ще подібні факти, потрібна якась хороша динаміка в інших процесах. Поки що її немає. Думаю, що в даному випадку можна говорити лише про сміливість та порядність конкретного судді, яка ухвалила справедливе рішення в рамках закону та своїх повноважень. Чому порядності? Тому що ми всі зараз, і судді, і «підсудні» живемо в атмосфері безпрецедентного інформаційного тиску. Тиску на здоровий глузд. Ми живемо в атмосфері, коли навіть просте неагресивне ставлення до інакодумців, а тим більше до представників Української Православної Церкви, є передосудним. Це, звичайно, не нормально ні з конституційної, ні з моральної точок зору, але так воно є. Залишатися чесною людиною в такій атмосфері дуже непросто.

- Завершується Різдвяний піст, розпочався новий 2024 рік, прийде велике свято Різдва Христового. Чого очікуєте Ви найбільше у новорічному майбутньому і що б ви побажали читацькій аудиторії та всім вірним Української Православної Церкви в ці свята передріздвяні дні?

- Чекаю в грядущому новолітті, і бажаю всім читачам порталу «Православне життя» і всім віруючим людям великого Божого дару - закінчення війни. Бажаю також, щоб завершення війни принесло з собою не безвихідну скорботу і невиліковну ненависть, а надію на непорушний Божий мир і світанок Його всепрощаючої любові. Щоб молитва людей, які пережили війну, була тихою, світлою і вдячною. Щоб була ця молитва відчуженою від всякої темряви, від всякої нечистоти і злоби. Щоб вона була сповнена довіри Промислу Божому, сердечного спокою, подяки Богові. Тільки тоді сотні тисяч безвинно загиблих у цій війні зможуть здобути вічний спокій. Тільки в такому разі ми зможемо, з чистого аркуша, почати жити під мирним небом так, щоб жахи війни більше ніколи не повторився у нашому житті.

*З митрополитом Феодосієм (Снігірьовим)
розмовляв диякон Сергій Герук*